

การแต่งตั้งคณะกรรมการ ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาพัสดุ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2552

สุปราณี จงธรรมรัตน์ กรมบัญชีกลาง

สืบเนื่องจาก พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 ได้มีการจำแนกตำแหน่งข้าราชการ พลเรือนสามัญใหม่ โดยได้มีการยกเลิกระบบการจำแนกตำแหน่งข้าราชการจากเดิมที่แบ่งเป็นระดับ หรือที่เรียกว่า “ซี” ซึ่งมีตั้งแต่ ซี 1 ถึง ซี 11 เป็นระบบการกำหนด ตำแหน่งตามกลุ่มลักษณะงาน ซึ่งแบ่งเป็น 4 ประเภท คือ ประเภทบริหาร ประเภทอำนวยการ ประเภทวิชาการ และประเภททั่วไป โดยแต่ละประเภทจะประกอบด้วย ระดับของข้าราชการในลักษณะที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ตำแหน่งประเภทบริหาร และตำแหน่งประเภทอำนวยการ แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับต้นและระดับสูง ตำแหน่งประเภทวิชาการ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับปฏิบัติการ ระดับชำนาญการ ระดับชำนาญการพิเศษ ระดับเชี่ยวชาญ และระดับทรงคุณวุฒิ ตำแหน่งประเภททั่วไป แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับปฏิบัติงาน ระดับชำนาญงาน ระดับอาวุโส และระดับทักษะพิเศษ จะเห็นว่าแต่ละระดับจะกำหนด ชื่อแตกต่างกันออกไปโดยไม่มีตัวเลขกำกับเช่นเดิม ซึ่งการจำแนกตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญใหม่ดังกล่าว ทำให้กรมบัญชีกลางต้องทำการปรับปรุงแก้ไข กฎหมาย/ระเบียบ/หนังสือสั่งการที่อยู่ในความรับผิดชอบให้สอดคล้องกับระบบการจำแนกตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญใหม่ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 ประมาณ 40 ฉบับ ซึ่งบางฉบับได้แก้ไขเสร็จสมบูรณ์และได้แจ้งเวียนให้ส่วนราชการถือปฏิบัติแล้ว เช่น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2552 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2552 เล่ม 126 ตอนพิเศษ 52 ง

หลักการที่สำคัญของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2552 คือ ได้มีการแก้ไขในส่วนของการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาพัสดุทุกคณะ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตามข้อ 32 ข้อ 35 ข้อ 80 ข้อ 98 ข้อ 101 และข้อ 116 จากเดิมที่กำหนดให้แต่งตั้งจากข้าราชการระดับต่าง ๆ (เดิมมีตั้งแต่ระดับ 3 4 5 และ 6) ให้ยกเลิกระดับที่กำหนดไว้เดิม และกำหนดใหม่เป็นให้แต่งตั้งจากข้าราชการใหม่ไม่มีการกำหนด

ประเภทสายงาน และระดับตามระบบการจำแนกตำแหน่งข้าราชการ พลเรือนสามัญใหม่แต่อย่างใด และยังได้เพิ่มบุคลากรภาครัฐ ประเภทอื่นเข้ามาเป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาพัสดุอีกด้วย รวมทั้งได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำ และรายละเอียดอื่นอีกเล็กน้อย โดยมีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

1. ตามข้อ 32 วรรคหนึ่ง จากเดิมกำหนดว่า “ให้หัวหน้าส่วนราชการ แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติเบื้องต้น ประกอบด้วย ประธานกรรมการ 1 คน และกรรมการอย่างน้อย 4 คน โดยให้แต่งตั้งจากข้าราชการระดับ 5 หรือเทียบเท่าขึ้นไป และจะต้องมีผู้อำนวยการหรือผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย 1 คน” แก้ไขใหม่เป็น “ให้หัวหน้าส่วนราชการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติเบื้องต้น ประกอบด้วย ประธานกรรมการ และกรรมการอื่นอย่างน้อยห้าคน ซึ่งแต่งตั้งจาก ข้าราชการ พนักงานราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย หรือ พนักงานของรัฐ โดยคำนึงถึงลักษณะหน้าที่และความรับผิดชอบ ของผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นสำคัญ และในจำนวนนี้ต้องมีผู้อำนวยการ ในเรื่องพัสดุหรือจัดจ้างไม่น้อยกว่าหนึ่งคน”

สรุป การแก้ไขในข้อนี้คือ องค์ประกอบของคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติเบื้องต้นให้มือน้อยกว่าหกคนโดยให้ พนักงานราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย หรือพนักงานของรัฐ เป็นคณะกรรมการได้ด้วย จากเดิมที่มีแต่ข้าราชการเท่านั้น

2. ตามข้อ 35 การแต่งตั้งคณะกรรมการตามที่กำหนดในข้อ 34 ซึ่งมีอยู่ 7 คณะ ได้แก่ (1) คณะกรรมการเปิดซองสอบราคา (2) คณะกรรมการรับและเปิดซองประกวดราคา (3) คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา (4) คณะกรรมการจัดซื้อโดยวิธีพิเศษ (5) คณะกรรมการจัดจ้างโดยวิธีพิเศษ (6) คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ (7) คณะกรรมการตรวจการจ้าง นั้น จากเดิมองค์ประกอบ คณะกรรมการ “ให้ประกอบด้วย ประธานกรรมการ 1 คน และกรรมการอย่างน้อย 2 คน โดยปกติให้แต่งตั้งจากข้าราชการ ตั้งแต่ระดับ 3 หรือเทียบเท่าขึ้นไป ในกรณีจำเป็นหรือเพื่อประโยชน์ ของทางราชการจะแต่งตั้งบุคคลที่ใช้ข้าราชการร่วมเป็นกรรมการ ด้วยก็ได้” แก้ไขใหม่เป็น “ประกอบด้วย ประธานกรรมการ

และกรรมการอื่นอย่างน้อยสองคน ซึ่งแต่งตั้งจากราชการ พนักงานราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย หรือพนักงานของรัฐ โดยคำนึงถึงลักษณะหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นสำคัญ และในกรณีจำเป็นหรือเพื่อประโยชน์ของทางราชการจะแต่งตั้งบุคคลอื่นอีกไม่เกินสองคนร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้”

สรุปการแก้ไขข้อนี้คือ องค์ประกอบของคณะกรรมการตามที่กำหนดในข้อ 34 ให้มีอย่างน้อยสามคน โดยให้พนักงานราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย หรือพนักงานของรัฐเป็นคณะกรรมการได้โดย จากเดิมที่มีแต่ข้าราชการเท่านั้น การแต่งตั้งข้าราชการไม่มีการกำหนดประเภทสายงาน และระดับ กล่าวคือ ไม่มีการกำหนดเลยว่า จะอยู่แห่งไหน ระดับไหน ให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าส่วนราชการ ที่จะพิจารณาแต่งตั้งได้เอง โดยให้คำนึงถึงลักษณะหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ในการแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าวควรจะต้องพิจารณาว่าเป็นการจัดซื้อ จัดจ้างพัสดุประเภทหรือชนิดใด และเป็นงานที่มีเทคนิคพิเศษหรือ มีความยุ่งยากซับซ้อนหรือไม่ รวมถึงเงินในการจัดซื้อจัดจ้างด้วย เช่น หากเป็นงานก่อสร้างขนาดใหญ่ หรือที่มีวงเงินจัดซื้อจัดจ้างสูง ก็ควรจะต้องแต่งตั้งผู้ที่มีตำแหน่งสูงเพื่อให้เหมาะสมกับหน้าที่ ความรับผิดชอบ เช่น ให้แต่งตั้งจากผู้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษหรือเชี่ยวชาญ หรือตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับอาวุโส เป็นต้น แต่ถ้าเป็นงานจ้างก่อสร้างขนาดเล็ก หรือที่มีวงเงินจัดซื้อจัดจ้างไม่สูงมากนัก ก็อาจแต่งตั้งจากผู้ดำรงตำแหน่งระดับต่ำลงมา เช่น ตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับปฏิบัติงาน หรือชำนาญงาน หรือตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการหรือชำนาญการก็ได้ และยังได้มีการเพิ่มองค์ประกอบของคณะกรรมการ นอกเหนือจากที่ให้แต่งตั้งจากราชการซึ่งไม่มีการกำหนดระดับ ดังกล่าวแล้ว ยังสามารถแต่งตั้งจากพนักงานราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย หรือพนักงานของรัฐ ได้ด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารงานบุคคลของภาครัฐประเภทอื่นเพิ่มขึ้น เนื่องจากปัจจุบันมีบุคลากรภาครัฐประเภทอื่นเพิ่มขึ้น การกำหนดให้แต่งตั้งจากราชการ เพียงอย่างเดียวอาจไม่คล่องตัวเพราะจำนวนข้าราชการในหน่วยงานย่อยบางแห่งแต่งตั้งบุคคลภายนอกเข้าร่วมเป็นกรรมการ ให้จำกัดจำนวนได้ไม่เกินสองคน ซึ่งเดิมไม่มีการจำกัดจำนวน จะแต่งตั้งเท่าใดก็ได้

3. เปรียบเทียบยังตัดข้อความตอนท้ายของข้อ 35 วรรคหนึ่งด้วย จากเดิมที่กำหนดว่า “ถ้ากรรมการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้หัวหน้าส่วนราชการแต่งตั้งข้าราชการที่มีคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้นทำหน้าที่ประธานกรรมการแทน” เมื่อไม่มีข้อความนี้แล้ว มีใช้หมายความว่า ถ้าประธานกรรมการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

ให้แต่งตั้งประธานแทนชั่วคราว เพราะการแต่งตั้งประธานแทนชั่วคราวยังเป็นไปตามวรรคสองเดิมที่ให้แต่งตั้งประธานแทนชั่วคราวได้เฉพาะกรณีการเปิดซองสอบราคา หรือรับซองประกวดราคาเท่านั้น แต่ในข้อ 35 นี้ยังคงเป็นไปตามหลักการเดิม กล่าวคือ หากประธานกรรมการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ เช่น เกษียณอายุราชการ โอนย้ายไปหน่วยงานอื่น หรือเจ็บป่วยจำเป็นต้องหยุดพักรักษาตัว เป็นเวลานาน กรณีเช่นนี้ หัวหน้าส่วนราชการก็สามารถแต่งตั้งประธานคนใหม่แทนได้อยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องเขียนว่าให้แต่งตั้งประธานกรรมการแทนแต่อย่างใด เนื่องจากการประชุมกรรมการทุกครั้งประธานต้องอยู่ด้วยเสมอ ดังนั้น หากประธานกรรมการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ก็ให้หัวหน้าส่วนราชการแต่งตั้งประธานกรรมการคนใหม่

4. ตามข้อ 80 องค์ประกอบของคณะกรรมการดำเนินการจ้างที่ปรึกษา ที่ดำเนินการด้วยเงินกู้ มีการแก้ไขตอนท้าย จากเดิมที่ให้มีผู้แทนจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เปลี่ยนเป็นผู้แทนจากสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ เนื่องจากเมื่อคราวมีการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ได้มีการโอนงานในส่วนของกองนโยบายเงินกู้ จากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง มาอยู่ที่สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ และปัจจุบันส่วนราชการที่ชื่อใหญ่แทนสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ เป็นกรรมการในคณะกรรมการดำเนินการจ้างที่ปรึกษาตามข้อ 80 น้อยแล้ว จึงได้แก้ไขให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

5. ส่วนข้อ 98 ข้อ 101 และข้อ 116 มีการแก้ไขในประเด็นเดียวกัน กล่าวคือ มีการเพิ่มองค์ประกอบกรรมการทุกคณะ ให้ประกอบด้วย ข้าราชการ พนักงานราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย และพนักงานของรัฐ และจำกัดจำนวนกรรมการที่เป็นบุคลากรภายนอกให้แต่งตั้งได้ไม่เกินสองคน

เนื่องจากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2552 ไม่ได้มีการแก้ไขในส่วนของผู้ตรวจรับพัสดุ หรือผู้ตรวจการจ้างตามข้อ 35 วรรคท้าย ซึ่งกำหนดว่า “สำหรับการจัดซื้อหรือจ้างในวงเงินไม่เกิน 10,000 บาท จะแต่งตั้งข้าราชการหรือลูกจ้างประจำคนหนึ่ง ซึ่งมีใช้ผู้คัดเลือกหรือจัดจ้างเป็นผู้ตรวจรับพัสดุหรืองานจ้างนั้น โดยให้ปฏิบัติหน้าที่เช่นเดียวกับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ หรือคณะกรรมการตรวจการจ้างก็ได้” ดังนั้น กรณีของผู้ตรวจรับพัสดุหรือผู้ตรวจการจ้าง จึงให้ถือปฏิบัติตามหนังสือเวียนกรมบัญชีกลาง ที่ กค (กวพ) 0408.4/ว 155 ลงวันที่ 1 พฤษภาคม 2550 ซึ่งได้อนุมัติยกเว้นเป็นหลักการให้ส่วนราชการหรือมหาวิทยาลัยแต่งตั้งพนักงานราชการหรือพนักงานมหาวิทยาลัยเป็นผู้ตรวจรับพัสดุหรืองานจ้างได้ต่อไปตามเดิม